

Šola za ravnatelje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

XX.
strokovno srečanje
Grand hotel Bernardin,
Portorož

RAVNATELJIC IN
RAVNATELJEV
SREDNJEGA
ŠOLSTVA

25.-26.
november 2013

POVZETKI PLENARNIH PREDAVANJ IN DELAVNIC

PLENARNA PREDAVANJA

dr. **Marjan Šimenc**, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani

IZZIVI DRŽAVLJANSKE VZGOJE – HUMANISTIKA KOT DRŽAVLJANSKA VZGOJA

Področje državljske vzgoje že dve desetletji doživlja pravi preporod, ki se kaže tudi v živahnosti debat o njegovi vsebini in obsegu. Predavanje bo izhajalo iz teze B. Cricka, da mora »vsaka državljska vzgoja vsebovati vrednote in vednost, pa tudi spretnosti, ki izhajajo iz zgodnje izkušnje diskusije in debate«. Nadaljevalo se bo s pogledom C. Leleuxa, da je državljska vzgoja bistveno povezana s trojico avtonomija – sodelovanje – participacija, povezal ga bom z analizami J. Westheimerja, ki dokazujejo, da razlike v opredelitvah državljske vzgoje izhajajo iz različnih koncepcij dobrega državljana. Prva poudarja osebno odgovornost državljana in oblikovanje pozitivnih osebnostnih lastnosti; druga poudarja angažma v skupnosti; tretja meri na državljana, ki se zavzema za pravično urejeno družbo. Teza predavanja je, da so nekatere šibkosti državljske vzgoje v Sloveniji povezane z ozkim razumevanjem humanistike. Za boljše razumevanje področja državljske vzgoje je potrebno dobro poznavanje družbe, ekonomije in političnega sistema, pa tudi kritično mišljenje, narativna imaginacija in raziskovanje lastnega življenja (Sokrat) – se pravi dobra humanistična izobrazba.

dr. **Mojca Juriševič**, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani

NADARJENI DIJAKI V SREDNJI ŠOLI – STANJE IN PERSPEKTIVE

“Kar je potrebno in zadostno za nenadarjene, je potrebno, a nezadostno za nadarjene, ki potrebujejo več in drugačne učne izkušnje, da bi lahko uresničili svoje potenciale.” A. J. Tannenbaum

Osnovna teza predavanja je, da nadarjeni dijaki za šolo predstavljajo izziv in problem hkrati. Medtem ko je izziv povezan s spodbujanjem učnega kapitala (nadarjenih) dijakov – s prepoznavanjem njihovih učnih potreb, spodbujanjem njihovega zdravega osebnostnega razvoja, uresničevanjem inkluzivnega pedagoškega pristopa – ter večanjem strokovnega kapitala učiteljev in drugih strokovnih delavcev na področju vzgoje in izobraževanja, se problem nanaša na obstoječi kontekst in koncept šole. Misli ga

je zato mogoče večplastno, saj je lahko povezan z odgovori na različna vprašanja, kot denimo: Kako smo naravnani do nadarjenosti in izobraževanja nadarjenih dijakov? Kako razumemo nadarjenost in kriterije za prepoznavanje nadarjenih dijakov? Kako dobro (pre)poznavamo učne potrebe nadarjenih dijakov? Kako smo kompetentni za delo z nadarjenimi dijaki v šoli? Kako, kdaj in v kolikšni meri lahko v šoli prilagajamo poučevanje potrebam nadarjenih dijakov? Kdo (lahko) sodeluje pri izobraževanju nadarjenih dijakov? Kakšni so učinki obravnave nadarjenih dijakov v šoli? Nadarjeni učenci in dijaki si v šoli ne želijo biti nič posebnega, želijo pa si početi kaj posebnega, je temeljno sporočilo raziskave, ki smo jo na Pedagoški fakulteti Univerze v Ljubljani izvedli v lanskem šolskem letu. Njen namen je bil ugotoviti, kakšno je dejansko stanje na področju obravnave nadarjenih učencev v osnovni in srednji šoli. Med sodelujočimi v omenjeni raziskavi je bilo tudi 25 ravnateljev splošnih in strokovnih gimnazij, zato bomo med predavanjem izpostavljeno problematiko osvetlili z njihovega zornega kota ter različnih možnosti vplivanja s položaja vodenja šole. Zdi se namreč, da programski dokument, po katerem na nekaterih šolah že poteka prepoznavanje in delo z identificiranimi nadarjenimi dijaki oziroma učenci v osnovni šoli, vsebinsko in organizacijsko ne zadostuje potrebam prakse ter na izvedbeni ravni kaže na določene težave in/ali pomanjkljivosti. Te je treba v dobro izobraževanja (nadarjenih) dijakov čim prej natančno preučiti, nato pa tudi odpraviti ter poskrbeti za smiselno, učinkovito in kontinuirano izobraževanje nadarjenih učencev in dijakov v prihodnje.

dr. **Slavica Černoša**, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

PROJEKCIJA VPISA V SREDNJE ŠOLE DO LETA 2020 IN VPLIV NA MREŽO IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV, ŠOL, DIJAŠKIH DOMOV IN FINANCIRANJE NA UDELEŽENCA

Pri oblikovanju politike, zlasti na področju oblikovanja mrež vzgojno-izobraževalnih programov, srednjih šol in mrež vzgojne dejavnosti dijaških domov, je ob novem načinu financiranja še kako pomembna projekcija vpisa v srednje šole do leta 2020, tako na ravni države kot po posameznih regijah. Zato bo še toliko bolj zanimivo videti, kako se vpisni trendi premikajo med posameznimi področji in med posameznimi vrstami izobraževalnih programov znotraj srednješolskega izobraževanja v določenem časovnem obdobju, koliko se bo še zmanjšal dotok generacije do leta 2020 in kako bo to vplivalo na obstoječo mrežo srednjih šol in programov ter ali smo pripravljeni na kakšne nove pristope pri organizaciji srednješolskega izobraževanja.

Izkušnje kažejo, da ni nujno, da imajo šole z manjšim obsegom vpisa samodejno težave zaradi financiranja na dijaka in obratno, da so šole z večjim številom vpisanih dijakov imune na te težave, saj na to vplivajo številni dejavniki, ki pa niso odvisni samo od števila dijakov (kadrovske, materialne, programske idr.).

Pri velikosti šole je enako kot število dijakov pomembno tudi število dijakov v povezavi s številom programov, ki jih posamezna šola izvaja za te dijake, zlasti, če gre za programe različnih vrst zahtevnosti in z različnih področij, povprečno število dijakov na letnik programa in povprečno število dijakov na oddelek posameznega programa. Oboje se odraža v povprečnem številu učiteljev na oddelek ter povprečnem številu dijakov na učitelja.

Tanja Taštanoska in **Saša Ambrožič Deleja**, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

PREDSTAVITEV ŠTUDIJE OMREŽJA EURYDICE: DRŽAVLJANSKA VZGOJA V EVROPI

Omrežje Eurydice je ob evropskem letu državljanov izdalo novo primerjalno študijo o državljanski vzgoji v Evropi, ki jo v oktobru predstavljamo tudi v slovenskem prevodu. V predstavitvi študije bomo še posebno izpostavili vlogo ravnatelja pri vzpostavljanju institucionalne kulture ali klime, ki omogoča aktivno participacijo in izgradnjo socialnih in državljanskih kompetenc vseh udeležencev v vzgoji in izobraževanju.

DELAVNICE

dr. **Branko Slivar** in dr. **Stanka Preskar**, Zavod RS za šolstvo

PREVERJANJE NEKATERIH ELEMENTOV GIMNAZIJSKEGA PROGRAMA S POSKUSOM - EVALVACIJSKA DELAVNICA

S šolskim letom 2010/2011 se je poskus začel izvajati na 19 šolah. Temeljni cilj poskusa je posodobiti gimnazijski program z uvedbo novih programskih elementov: izbirnost, fleksibilnost organizacije in različne oblike in načine osvajanja znanja ter njihovo vrednotenje. Na osnovi rezultatov poskusa bo mogoče posodobiti sistem gimnazijskega izobraževanja. Cilj delavnice je ovrednotiti poskus glede na postavljene cilje ter ovrednotiti rezultate poskusa glede na možnost umeščanja v sistem.

Beba Adamič Tomič in **Darinka Cankar**, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

POKLIC: UČITELJ

Kdaj se začne poklicna pot posameznika? Z odločitvijo o izbiri smeri študija ali s prvim delovnim dnevom v izbranem poklicu?

Delavnica bo skušala osvetliti karierno pot strokovnega delavca v šoli od izbire študijske poti preko pridobitve poklicne kvalifikacije z uspešno opravljenim strokovnim izpitom in samostojnim vstopom v razred. Profesionalni razvoj šole ni mogoč brez posebne skrbi za karierni razvoj vsakega posameznega učitelja, le-ta pa svoje poklicne kompetence lahko krepí le z nenehnim vseživljenjskim izobraževanjem in usposabljanjem.

Kakšno izobraževalno politiko izbirati, da bodo strokovni delavci in ravnatelji v šolah lahko uspešno opravljali svoje delo, da bodo pri tem zadovoljni in profesionalno izpolnjeni, da bodo ustrezno nagrajeni, da bodo dobri mentorji in dober zgled za mlajše kolege? Da bodo vsi poklici v šoli v širši skupnosti imeli veljavo, kakršno si zaslužijo ...

mag. **Barbara Hanuš**, **Zala Dobovšek**, dr. **Helena Rožman** in mag. **Nataša Bucik**, Ministrstvo za kulturo

SKOZI KULTURO O AKTIVNEM DRŽAVLJANSTVU

Gost delavnice: **GORAN VOJNOVIĆ**, pisatelj, filmski režiser in scenarist, kolumnist

Udeleženci strokovnega srečanja bodo spoznali različne vsebine s posameznih področij kulture – o aktivnem državljanstvu, domovinski kulturi in etiki. Predstavili bomo možnosti vključevanja kulturnih vsebin (filmov, gledaliških predstav, knjig, razstav v muzejih ...) v izobraževanje na tem področju.

V delavnici bomo v intervjuju z Goranom Vojnovićem pokazali, kako lahko mladim na zanimiv in drugačen način predstavimo literaturo in filme s tega področja. Poudarek bo na knjigi *Jugoslavija, moja dežela*, ki jo bodo v nacionalnem projektu Rastem s knjigo (nosilec projekta je Javna agencija za knjigo RS) v šolskem letu 2013/2014 prejeli vsi dijaki 1. letnikov srednjih šol. Knjiga *Jugoslavija, moja dežela* je izšla pri Študentski založbi.

dr. **Slavica Černoša, Jolanda Beg, Urška Zobec, Mateja Gornik Mrvar, Mihaela Praprotnik, Neda Marunica Lampič** in drugi, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

MREŽA IZOBRAŽEVALNIH PROGRAMOV OZIROMA ŠOL IN DIJAŠKIH DOMOV V POVEZAVI Z METODOLOGIJO FINANCIRANJA PROGRAMOV SREDNJEGA ŠOLSTVA NA DIJAKA

Nov način financiranja, ki se je v celoti uveljavil v letošnjem letu za področje srednjega šolstva, je prinesel za nekatere šole in dijaške domove z manjšim številom dijakov oziroma večjim številom izobraževalnih programov ter hkrati manjšim številom dijakov na oddelek posameznega programa težave, saj jim pripadajoča sredstva ne zagotavljajo nemotenega poslovanja. Dejstvo je, da ni nujno, da imajo šole z manjšim obsegom vpisa samodejno težave zaradi financiranja na dijaka in obratno, da so šole z večjim številom vpisanih dijakov imune na te težave, saj na to lahko vplivajo številni dejavniki, tako kadrovski, organizacijski, prostorski, vsak posebej ali pa v kombinaciji.

Pri velikosti šole je enako kot število dijakov pomembno tudi število dijakov v povezavi s številom programov, ki jih posamezna šola izvaja za te dijake, zlasti, če gre za programe različnih vrst zahtevnosti in z različnih področij, povprečno število dijakov na letnik programa in povprečno število dijakov na oddelek posameznega programa. Oboje se odraža v povprečnem številu učiteljev na oddelek ter povprečnem številu dijakov na učitelja. Če se navedeni učinki povezujejo s hkratnim zmanjšanjem obsega vpisa, manjšem številu oddelkov v posameznih programih, se to posledično odraža na manjšem obsegu vzgojno-izobraževalne dejavnosti oziroma pouka in manjšem obsegu (normativnega) števila delavcev. In to so že tisti dejavniki, ki povzročajo težave.

Ne glede na vse to pa je potrebno preveriti, ali te težave izhajajo iz novega načina financiranja na dijaka ali pa je potrebno mrežo srednjih šol in vzgojno-izobraževalnih programov tako oblikovati, da bo šolam omogočala optimalne možnosti:

- glede zaposlitev učiteljev in drugih strokovnih delavcev oziroma ohranitev njihovih zaposlitev ter njihovega profesionalnega razvoja (usposabljanje, izpopolnjevanje);
- optimalne pogoje glede možne ponudbe izbirnosti dijakom, tako na ravni izbirnosti tujih jezikov v skladu s posameznimi programi kot na ravni strokovnih modulov oziroma izbirnih predmetov;
- nemoteno tekoče poslovanje in delovanje.

Zato je spremljava novega načina financiranja v povezavi z mrežo izobraževalnih programov in šol ter dijaških domov na eni strani ter v povezavi s kazalci kakovosti na drugi strani izrednega pomena. Ta spremljava je kot norma določena s samim pravilnikom o metodologiji financiranja, spremljava pa bo zajemala na ravni posameznega programa tako število dijakov, obseg in organizacijo pouka oziroma vzgojne in izobraževalne dejavnosti ter obseg in strukturo zaposlenih. Vsi navedeni podatki se bodo v posameznih odnosih primerjali s posameznimi elementi iz metodologije.

XX. strokovno srečanje ravnateljic in ravnateljev srednjega šolstva je financirano iz sredstev Evropskega socialnega sklada, projekta Vseživljenjsko učenje ravnateljev – usposabljanje za vodenje šol in vrtcev III.